Dokazování

Bulharsko

1 Důkazní břemeno

1.1 Jaká jsou pravidla týkající se důkazního břemena?

Aby soud uznal tvrzení účastníka řízení, musí být prokázáno jakýmikoli důkazními prostředky, které zákon připouští. To znamená, že existuje soubor procesních kroků různého druhu, které jsou sdruženy do kategorií podle fáze soudního řízení.

Článek 153 občanského soudního řádu (GPK) vyžaduje, aby byly prokázány všechny sporné skutečnosti významné pro vynesení rozhodnutí v daném sporu a vztahy mezi těmito skutečnostmi, a článek 154 občanského soudního řádu stanoví, že každý účastník řízení musí určit skutkový stav, na němž zakládá své tvrzení a námitky.

1.2 Existují pravidla, která vylučují některé skutečnosti z důkazního břemene? Ve kterých případech? Je možné i tak vyvrátit určité právní domněnky předložením důkazu?

Podle stávajícího vnitrostátního práva jsou z důkazního břemene vyloučeny skutečnosti, u nichž zákon stanoví právní domněnku. Důkazy předložené k prokázání neplatnosti konkrétní právní domněnky jsou přípustné ve všech případech, pokud to zákon nezakazuje (čl. 154 odst. 2 občanského soudního řádu).

Kromě toho vyloučení z důkazního břemene platí pro skutečnosti, které jsou veřejně známy a jsou známy soudu z úřední povinnosti a soud je povinen o nich informovat účastníky řízení (článek 155 občanského soudního řádu).

V souvislosti s tím musí soud po zahájení řízení vypracovat seznam, který upřesňuje skutečnosti, jež je třeba prokázat, a uvádí účastníky řízení, kteří jsou povinni tyto skutečnosti prokázat a nesou důkazní břemeno. Soud rovněž rozhodne o návrzích na provedení důkazů podaných účastníky řízení a připustí důkazy, které jsou relevantní, přípustné a nezbytné (článek 146 občanského soudního řádu).

1.3 Do jaké míry musí být soud přesvědčen o pravdivosti faktu, aby na něm založil rozsudek?

Skutečnosti, na které účastníci řízení odkazují, aby podpořili svá tvrzení, musí být podloženy příslušnými důkazními prostředky, které předepisuje zákon. Soud musí zvážit každý jednotlivý důkaz, aby určil jeho váhu v dané věci (např. rozdíl mezi veřejnou a soukromou listinou).

2 Provádění důkazů

2.1 Provádí soud dokazování pouze na návrh účastníků nebo může soudce v některých případech provádět důkazy i z vlastního podnětu?

Důkazy v soudním řízení jsou prováděny na základě písemného návrhu příslušného účastníka řízení nebo na návrh podaný ústně během jednání v souladu s pravidly dispoziční zásady.

Pokud však soud shledá, že určité důkazy jsou pro spor významné, může z vlastního podnětu nařídit provedení těchto důkazů.

Ve svém návrhu na provedení důkazu účastník řízení uvede příslušné skutečnosti a důkazní prostředky, které použije k doložení těchto skutečností.

V návrhu, který žádá o povolení k vyslechnutí svědka, musí účastník řízení uvést otázky, které budou svědkovi položeny, celé jméno a adresu svědka a datum, kdy si účastník řízení přeje, aby byl svědek předvolán.

Návrh na vyslechnutí protistrany musí obsahovat otázky, které bude muset tento účastník řízení zodpovědět.

Návrh na připuštění znalecké výpovědi musí uvádět oblast zvláštní odbornosti znalce, předmět znaleckého posudku a úkol příslušného znalce.

2.2 Je-li návrhu účastníka na provedení důkazu vyhověno, co následuje?

Jestliže soud přijme návrh na provedení důkazu, vydá rozhodnutí, v němž stanoví lhůtu k provedení důkazu. Tato lhůta začíná běžet v okamžiku soudního jednání, na němž byla stanovena, a to i pro účastníka řízení, který se k soudu nedostavil, přestože byl řádně předvolán.

Podle čl. 131 odst. 1 a čl. 127 odst. 2 občanského soudního řádu musí účastníci řízení uvést důkazy a konkrétní okolnosti podložené těmito důkazy a předložit všechny písemné důkazy, které mají k dispozici v době podání návrhu a v době obdržení žalobní odpovědi žalovaného.

Pokud při shromažďování určitých důkazů nastanou pochybnosti nebo toto shromažďování je obzvláště problematické, může soud podle článku 158 občanského soudního řádu stanovit lhůtu pro shromáždění důkazů a pokračovat v projednávání věci bez dotčených důkazů, jestliže nejsou ve stanovené lhůtě předloženy. Důkazy lze provést později během řízení, pokud to nezpůsobí nepřiměřené prodlení v řízení.

2.3 Ve kterých případech může soud zamítnout návrh účastníka na provedení dokazování?

Soud může zvláštním rozhodnutím zamítnout návrhy na získání důkazů, pokud skutečnosti, které hodlá účastník řízení prokázat, nemají na danou věc žádný vliv a pokud nebyly návrhy na provedení důkazů podány včas. Jestliže účastník řízení požádá o vyslechnutí několika svědků za účelem určení skutkového stavu, může soud připustit jen některé z navrhovaných svědků. Není-li sporná skutečnost prokázána, jsou předvoláni ostatní svědci (článek 159 občanského soudního řádu).

2.4 Jaké existují druhy důkazních prostředků?

Občanský soudní řád stanoví tyto druhy důkazních prostředků:

Svědecké výpovědi, které jsou upravena ustanoveními článků 163 až 174,

vysvětlení účastníků řízení:

uznání konkrétní skutečnosti,

odpovědi na konkrétní otázky;

prohlášení účastníků řízení jsou upravena články 175 až 177 občanského soudního řádu,

písemné důkazy, které jsou upraveny ustanoveními článků 178 až 194 občanského soudního řádu:

veřejné listiny,

soukromé listiny.

Písemné důkazy mohou předložit oba účastníci řízení, může si je však vyžádat i soud. Písemné důkazy lze předložit v papírové nebo elektronické podobě. Ve druhém případě si může soud vyžádat, aby byla kromě výtisku listina předložena i v elektronické podobě. Jestliže účastník řízení předloží kopii listiny, lze mu nařídit, aby předložil i její originál (článek 183 občanského soudního řádu).

Listiny jsou obvykle předkládány v bulharštině. Jsou-li předloženy v cizím jazyce, musí k nim být přiložen jejich přesný překlad do bulharštiny, který příslušný účastník řízení nechal ověřit.

Jestliže soud může tiskové materiály snadno získat, podle článku 187 občanského soudního řádu stačí uvést, kde jsou tyto materiály zveřejněny.
Soud může nařídit, aby určité písemné důkazy předložili účastníci řízení nebo třetí strany, které se dané věci neúčastní. Podle článků 190 a 192 občanského soudního řádu o to může každý účastník řízení soud požádat a soud založí své rozhodnutí na veškerých důkazech, které má k dispozici. Aby bylo možné získat písemný důkaz od subjektu, který není účastníkem řízení, musí být u soudu podán konkrétní písemný návrh. Kopie návrhu se poskytuje k dispozici dotčené třetí straně.
Ačkoli jsou účastníci řízení ze zákona povinni předložit důkazy, mohou to odmítnout, pokud se určitá listina týká jejich osobního života či života jejich rodinného příslušníka nebo pokud by je předložení důkazu vystavilo potupě nebo trestnímu stíhání. V takovém případě, jsou-li splněny určité podmínky, může soud nařídit účastníkovi řízení, aby předložil výňatky z příslušné listiny.
Podle vnitrostátních právních předpisů mohou účastníci řízení napadnout pravost písemné listiny, kterou předložila protistrana, musí tak však učinit do okamžiku, než obdrží repliku na svá podání. Je-li listina předložena během jednání, musí být napadena před skončením jednání. Jestliže protistrana hodlá napadenou listinu použít, soud nařídí přezkoumání její pravosti. Důkazní břemeno spočívá na účastníkovi řízení, který pravost listiny napadl. Jestliže napadená listina nenese podpis účastníka řízení, který zpochybňuje její pravost, spočívá důkazní břemeno na účastníkovi řízení, který listinu předložil. Poté, co je provedeno šetření s cílem zjistit pravost napadené listiny, soud rozhodne, zda je listina pravá nebo nepravá. Soud může toto rozhodnutí začlenit do svého rozsudku v dané věci (články 193 a 194 občanského soudního řádu).
Pravidla pro svědecké výpovědi znalců stanoví články 195 až 203 občanského soudního řádu.
Znalci jsou jmenováni na žádost účastníků řízení, nebo je jmenuje soud, který jedná z vlastního podnětu. Znalci předloží své posudky nejméně jeden týden před plánovaným datem jednání, na němž musí být daný posudek připuštěn.
Je-li závěr znalce napaden, může soud jmenovat jednoho či více dalších znalců. Soud může rovněž znalce požádat, aby provedl revizní posudek, nebo aby v dané věci poskytl druhý posudek.
Pravidla pro vizuální prohlídku a osvědčování stanoví články 204 až 206 občanského soudního řádu.
Na žádost účastníků řízení nebo z vlastního podnětu může soud nařídit vizuální ohledání movitého nebo nemovitého majetku nebo osvědčení určité osoby za účasti nebo bez účasti svědků a soudem jmenovaných znalců.
Ohledání a osvědčování představují metody shromažďování a ověřování důkazů. Spadají do pravomoci celého soudu a lze je delegovat na člena daného soudu nebo na jiný soud.
Soud uvědomí účastníky řízení o datu a místě ohledání. Vypracuje se protokol o ohledání, který upřesňuje zjištění ohledání, vysvětlení, která poskytli znalci, a prohlášení svědků dotazovaných na místě ohledání.

2.5 Jaké jsou metody dokazování pomocí svědků a jak se liší od dokazování pomocí znalců? Jaká jsou pravidla pro předkládání písemných důkazů a znaleckých posudků?

Svědecké důkazní informace se získávají dotazováním svědků. Svědecké výpovědi předložené písemně jsou nepřípustné. Závěry znalce se předkládají nejméně jeden týden před plánovaným datem jednání a pak jsou předneseny u soudu a připuštěny jako důkaz. Soud a účastníci řízení mohou klást dotazy znalcům.

2.6 Mají některé způsoby dokazování větší důkazní sílu než jiné?

Vnitrostátní procesní právo nepřiznává určitým druhům důkazních prostředků větší váhu než jiným. Důkazy se posuzují jednotlivě a jako celek k datu posouzení prokázaných skutečností, které určují právní základ nároku.

2.7 Jsou pro prokázání určitých skutečností povinné určité způsoby dokazování?

V určitých případech, které zákon výslovně stanoví, například potvrzení platnosti právních transakcí, u nichž se vyžaduje písemný akt, jsou přípustné výhradně písemné důkazy. Svědecká prohlášení jsou nepřípustná v těchto případech: vyvrácení obsahu úřední listiny; zjištění okolností, pro něž je třeba předložit důkaz v podobě písemného aktu; ověření platnosti smluv v hodnotě vyšší než 5 000 BGN, není-li smlouva uzavřena mezi manželi, příbuznými v přímé linii, příbuznými až do čtvrtého stupně pokrevní příbuznosti nebo příbuznými na základě sňatku až do druhého stupně včetně; vypořádání peněžitých závazků určené písemným rozhodnutím; potvrzení platnosti písemných dohod, v nichž je jednou ze smluvních stran účastník řízení, který žádá o připuštění výpovědi svědka, nebo úprava či zrušení takových dohod; vyvrácení obsahu soukromé listiny pocházející od účastníka řízení.

2.8 Mají svědci ze zákona povinnost svědčit?

Nikdo nemůže odmítnout podat svědectví, ledaže je této povinnosti výslovně zproštěn ze zákona.

2.9 Ve kterých případech mohou svědci odmítnout vypovídat?

Kromě právních zástupců účastníků řízení nebo mediátorů v daném sporu mohou odmítnout svědecky vypovídat: příbuzní účastníků řízení v přímé linii, jejich sourozenci, příbuzní sňatkem v prvním stupni, manželé/manželky, bývalí manželé/manželky nebo druzi/družky (článek 166 občanského soudního řádu). Soud svědeckou výpověď posoudí s ohledem na všechny ostatní dostupné informace týkající se věci a vezme v úvahu jakýkoli případný zájem svědka na dané věci.

2.10 Může být osoba, která odmítne vypovídat jako svědek, sankcionována nebo přinucena podat svědectví?

Podle článku 163 občanského soudního řádu se musí svědci dostavit k soudu a podat svědectví. Má-li svědek platné důvody proč nesvědčit nebo neodpovědět na určité otázky, musí tyto důvody písemně sdělit soudu před jednáním, na němž má svědčit, a musí předložit potřebné podpůrné důkazy. (Článek 167 občanského soudního řádu.) Jestliže svědek nevyhoví předvolání a nedostaví se k soudu, je mu udělena pokuta a soud rovněž může nařídit, aby svědka k soudu předvedla justiční stráž.

2.11 Existují osoby, od nichž nelze vyžadovat svědectví?

Důkazy lze získat od všech subjektů vyjma těch, které uvádí bod 6B, a to i v případě, že jsou zbaveny právní způsobilosti nebo nemají žádný zájem na výsledku sporu. Soud svědeckou výpověď posoudí s ohledem na zbavení právní způsobilosti nebo zájem svědka.

2.12 Jaká je úloha soudce a účastníků při výslechu svědků? Za jakých podmínek lze svědka vyslechnout prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků?

Svědci jsou připuštěni na návrh účastníků řízení, nebo na návrh soudu, který jedná z vlastního podnětu. Předvolání svědka se doručuje na adresu, kterou uvede účastník řízení, který svědka předvolává. Je-li adresa chybná, soud stanoví lhůtu, v níž musí daný účastník řízení uvést novou adresu.
Každý svědek, který byl řádně předvolán a dostaví se k soudu, je vyslechnut samostatně za přítomnosti účastníků řízení. Svědka lze vyslechnout více než jednou. Soud svědeckou výpověď posoudí s ohledem na všechny ostatní důkazy shromážděné v dané věci. Podle článku 170 občanského soudního řádu soud svědka před vyslechnutím poučí o odpovědnosti za křivou výpověď a zaznamená jeho osobní údaje. Má-li k tomu soud závažný důvod, může svědka vyslechnout před plánovaným datem jednání nebo jej vyslechnout mimo soudní síň. Účastníci řízení jsou předvoláni, aby se výslechu svědka zúčastnili.
Občanský soudní řád neupravuje výslech svědků prostřednictvím videokonference nebo jiných technických prostředků. Je-li zapotřebí shromažďovat důkazy v jiném soudním obvodu, může soud tímto úkolem pověřit místní okresní soud (*rayonen sad*) (článek 25 občanského soudního řádu).

3 Hodnocení důkazů

3.1 Jestliže účastník získal důkaz nezákonným způsobem, existují omezení přípustnosti takového důkazu při rozhodování?

Při vynášení rozsudku se nepřihlíží k důkazům, které byly získány nezákonně, nebo se ukázaly být nepravdivé poté, co byly zpochybněny postupem pro napadení písemných listin. Tyto důkazní informace lze z projednávání věci vyloučit. Tentýž postup se použije pro předložené důkazy, u nichž se zjistí, že se daného sporu netýkají.

3.2 Jsem-li účastníkem řízení, bude moje tvrzení považováno za důkaz?

Prohlášení účastníka řízení může být připuštěno jako důkaz postupem podle článek 176 občanského soudního řádu, tj. jestliže soud nařídil účastníkovi řízení, aby se osobně dostavil a podal vysvětlení týkající se okolností dané věci.

Poslední aktualizace: 11/02/2020

Za originální verzi stránky (v jazyce daného členského státu) odpovídá příslušné kontaktní místo Evropské soudní sítě. Překlad pořídily útvary Evropské komise. Je možné, že změny, které v originální verzi případně provedly orgány daného členského státu, nebyly ještě do překladů zapracovány. ESS-O ani Evropská komise neodpovídá ani neručí za informace a data, které tento dokument obsahuje či na které odkazuje. Předpisy v oblasti autorských práv členských států odpovědných za tuto stránku naleznete v právním oznámení.